

egységülésének kezdetét jelentette. S ebben a Páneurópai Piknik, annak a szervezői, a korszak változásokat korlátozni nem akaró – vagy már nem tudó – politikusai meghatározó szerepet játszottak. S erről szóltak az előadások húsz esztendővel a sopronpusztai történések után, hitelesen, alaposan és érthetően.

MÉSZÁROS GYÖRGY | Regionális képzőművészeti kiállítás a határnyitás huszadik évfordulóján

A határnyitás huszadik évfordulójára rendezett ünneppsorozat részeként Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata kiállítással egybekötött képzőművészeti pályázatot hirdetett Győr-Moson-Sopron és Vas megyében élő és alkotó művészek, valamint e megyék felsőfokú művészeti iskoláinak hallgatói részére.

A tematikus pályázatok egyik alapvető problémája, hogy miként lehet a narratív tartalmat a vizualitás, a korszerű vizualitás nyelvére lefordítani. Hatványozottan érvényes ez ideológiai tartalmak esetén. Tudjuk, volt alkalmunk megtapasztalni ennek buktatóit. Így már a felhívás megfogalmazásakor nagy felelősség hárult a pályázat kiírójára, hogy a program mely elemét, hogyan és milyen értelmezési tartománnyal artikulálja. A mai képzőművészeti köznyelv egyébként is jobban kedvez az individuális és plurális megközelítésnek, amit a sémákra épített, uniformizált múlt vélt, vagy valós emléke csak felerősít. És hát ott van a történelmi távlat kérdése, a rálátás, a személyes élmény – a régióról lévén szó – emberközeli ereje. A pályázat megfogalmazói semmiképpen nem akarták az alkotókat e problematika csapdáiba behajszolni, amikor felhívásukat így fogalmazták: „Az elkészített pályaművek fejezzék ki az egységes és szabad európai gondolatot, az európai kultúra sokszínűségét, értékeit, a határok megszűnésének és a toleráns emberi kapcsolatoknak a jelentőségét.”

A kiállításra minden alkotó – a kiállítási tér szabta mérethatárok és a kiállítások alkalmával általában is megkívánt prezentációs szempontok figyelembe vételével – legfeljebb két festészeti, grafikai, illetve kispasztikai művel pályázhatott. A munkákat három helyszínen, a Győri Múzeumban, a Szombathelyi Képtárban, és a Nyugat-magyarországi Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézetében gyűjtötték, megkönyvitendő a régió művészei számára a részvételt.

A mintegy ötven kiállításra került munkáról és a díjakról a Magyar Művelődési Intézet és a Képzőművészeti Lektorátus által delegált szakmai zsűri döntött. Bráda Tibor Munkácsy-díjas festőművész, Kéri Imre Munkácsy-díjas grafikusművész, Kiss György Munkácsy-díjas szobrászművész – a magyar művészeti élet derékhadát képviselő zsűrorok – közreműködése szakmai munkásságuk és tapasztalatuk révén feltétlen garanciát jelentett az anyag elfogulatlan, korrekt kezelésére.

A kiállításra benyújtott művek a régió vizuális művészeti termésének – ilyenkor szokásos – vegyes képét rajzolták fel. A szemléletmódban és a szakmai előélet szempontjából is meglehetősen különböző alkotók művei kapcsán nemcsak a kiállítás-rendezés metodikájáról, hanem a regionális kultúra menedzselésének kérdéseiről is hosszan lehetne értekezni. A kultúra, szűkebben a képzőművészeti élet területén napjainkban is zajló paradigmaváltás sajátos folyamatai itt megmutatkoztak. A kapuk kinyitása, konkrét és metaforikus értelemben egyaránt egyfajta átrendeződés kezdete. Legmélyebb értelemben a soproni seregszemle e folyamatnak a jubileum kapcsán vett lenyomata. Nem volt nehéz fellelni a korábbi szakmai és ideológiai doktrínák foszlányait, a befogadni kész, alkalmasint mintakövető attitűdöt csakúgy, mint a koherensen építkező, a váltás nagyszerű drámáját etikusan vállaló alkotói magatartást.

Az alkotók műfajoktól függetlenül közvetlenül, vagy áttételesen, tárgyi utalásokkal, vagy éppen a képzőművészeti eszköztár saját jelentéstartományával élve, szűkebben, vagy tágabban értelmezett tematikával közvetítették mondandójukat. A kiállítás anyagát válogató bírálók a stilisztikai sokféleség elismerése mellett az igényes szakmai szempontokat tartották irányadónak.

A kiválasztott művek bemutatására, a kiállítás megnyitására, a díjak átadására 2009. augusztus 24-én az Alkalmazott Művészeti Intézet kiállító terében az esemény rangjához mért figyelem kíséretében került sor. Mészáros György, az Alkalmazott Művészeti Intézet igazgatója köszöntötte a kiállítás résztvevőit és közönségét. Abdai Géza alpolgármester megnyitó szavai után a zsűri elnöke, Bráda Tibor szakmailag is értékelte a kiállítás anyagát.

A harmadik díjat Borbély Károly győri festőművész *Felbukkanó érzelmek I.-II.* című munkájának ítélte a zsűri. A finom színhangra és faktúrális értékekre épített képegyüttes tisztán festészeti eszközökkel közelíti mondandóját. Az arany és a világos tónusú tört zöld harmóniája, a pulzáló faktúra a bizakodás, az ébredő optimista indulat képi metaforája. Kulturált eszközhasználata, keresetlen eleganciája a kortárs képzőművészeti termés rangos regionális darabja.

Giczy János *Fény* című triptichonja kapta a második díjat, mely a művésztől megszokott szakmai igénnyel és párosszal szól az élet, a munka az ősök történelmi viharokban is megtartott teremtő hagyatékáról. Tántoríthatatlan hittel, makacs monotonitással nyúl a hétköznapi egyszer drámai máskor profán rítusaihoz melyek az élet folytonosságának, az etikus emberi lét forrásának meghatározó momentumai. A tojástempera tábla visszafogott hangzása, a

triptichon keret ácsolata az egyértelmű művészettörténeti párhuzam mellet és azzal együtt a törékeny emberi lét csendes felmagasztalása.

Sulyok Gabriella *Látóhatár felé* című műve kapta a fődíjat. A három elemből álló egyedi grafika a művésznő gazdag, kiérlelt munkásságának kiemelkedő darabja. Képi motívumvilága finoman irányított teret nyit a befogadónak. Bokrok, fák rejtő és sebző szövedéke, a gomolygó köd jót és rosszat elfedő keveréke, finom vonalakból és tónusokból szőtt kavargó indulat, határtalan színtér, mely az ember egyetlen menedéke.

A kiállított művek szeptember végéig fogadták a látogatókat. Egyfelől keresztmetszet nyújtott a régió művészetéről, másfelől a jelentős sorsforduló kapcsán a kiállítás impozáns nyitott fedélszékű terében mű és közönsége emelkedett dialógust folytathatott.

CSELOVSZKYNÉ TARR | Eljutni a határig.
KLÁRA | Határnyitás – Sopron 1989–
2009

Olyan volt, mint egy csoda – halljuk újra és újra a mondatot, ha arról kérdeznak, milyen is volt a határnyitás 20 évvel ezelőtt Sopronban. Közép-Kelet Európán végigvonult a csendes forradalom, amely Varsóban indult és Sopronnál „törte át a határt”. Mit is jelentett mindez az egyházak számára? Hiszen alapvetően politikai döntések sorozata kellett ahhoz, hogy a nyugati határ megnyíljon a keletnémet turisták számára, és ezzel visszafordíthatatlanul elinduljon a rendszerváltás folyamata. Elérkezett a szabadság, amelyet ma sokszor lekicsinylően, borús kedvvel emlegetünk, hiszen sok árnyék is átkúszott a határon a friss szellemiséggel együtt: a szabadpiac negatív hatásai, a munkanélküliség, a szolidaritás hiánya, a gazdasági érdek mindenek föléltisége, a társadalmi olló kiszélesedése szegény és gazdag között. Mégis, hadd idézzem a ma már nyugdíjas evangélikus lelkész szavait, aki így jellemezte '89 eseményeit: „mámorító volt”. Mámorító, mert többet nem kellett tartani attól, hogy milyen sors vár arra, aki templomba jár, aki lelkészcsaládból származik, aki lelkész lett, akit megfigyeltek, akit beszerveztek és kényszer alatt tartottak. Szabad volt végre a hitet gyakorolni anélkül, hogy az ember hátsó gondolatai közt ott legyen: milyen hátrány ér majd ezért?